

Årskurs: 4-6

Ämne: Geografi

Tema: Jordytans förändringar - endogena och exogena krafter i samspel med människan

Läroplan: Lgr22

Block 1: v.29-v.30

Det första blocket syftar till att ge eleverna grundläggande kunskaper om jordytans uppbyggnad och de endogena krafter som påverkar den, såsom vulkanism och jordbävningar. Fokus ligger på att förstå de processer som sker inuti jorden och hur dessa kan leda till förändringar på jordytan.

Lektion	Tema	Vecka
1	Jordens uppbyggnad och endogena krafter	v.29
2	Vulkaner och jordbävningar	v.30

Lektion 1

Eleverna introduceras till jordens inre struktur och de krafter som verkar inifrån, så kallade endogena krafter. Genom bilder, filmer och en modell över jordens lager får eleverna förståelse för hur dessa krafter orsakar rörelser som kan leda till jordbävningar och vulkanutbrott. Lektionen betonar hur dessa processer bidrar till förändringar på jordytan.

Lektion 2

Lektionen fokuserar på vulkaner och jordbävningar som konkreta exempel på endogena krafter. Eleverna får utforska hur dessa naturfenomen uppstår och deras konsekvenser för landskapet och människor. Diskussioner om säkerhet och påverkan följer, och eleverna får reflektera över hur jorden ständigt förändras.

Lektion	Centralt innehåll (Lgr22)	Betygskriterium E
1-2	Jordens uppbyggnad och kontinentalplattornas rörelser samt vulkaner och jordbävningar	Eleven kan ge exempel på och beskriva hur krafter inuti jorden påverkar landskapet och visar grundläggande förståelse för begrepp och samband.

Block 2: v.31-v.32

I detta block fokuserar vi på exogena krafter som påverkar jordytan, såsom vittring, erosion och transport av material. Eleverna får undersöka hur landskapet formas av yttre processer och hur dessa kan förändras över tid.

Lektion	Tema	Vecka
3	Exogena krafter: vittring och erosion	v.31
4	Floder och landskapsformande processer	v.32

Lektion 3

Här får eleverna lära sig om vittring och erosion som exogena krafter som bryter ned och transporterar material på jordytan. Genom enkla experiment, exempelvis med vatten och sand, undersöks processerna och deras effekter på landskapet. Lektionen syftar till att öka förståelsen för hur yttre krafter formar jordytan.

Lektion 4

Fokus ligger på floders roll i att forma landskapet genom erosion och avlagring. Eleverna studerar hur vattnets rörelse påverkar mark och berg, och hur landskap förändras över tid. Diskussioner och praktiska kartstudier ingår för att konkretisera påverkan.

Lektion	Centralt innehåll (Lgr22)	Betygskriterium E
3-4	Yttre krafter som vittring, erosion och transportprocesser samt hur landskapet formas av vatten	Eleven kan beskriva och ge exempel på hur yttre krafter påverkar landskap och visar grundläggande förståelse för begrepp och samband.

Lgr22, Geografi, Åk 4-6

Block 3: v.33-v.34

Det sista blocket tar upp människans påverkan på landskapet och hur vi kan påverka jordytans förändring både negativt och positivt. Eleverna får analysera miljökonsekvenser och diskutera hållbar utveckling utifrån geografisk kunskap.

Lektion	Tema	Vecka
5	Människans påverkan på landskapet	v.33
6	Hållbarhet och återhämtning i landskapet	v.34

Lektion 5

Eleverna undersöker hur mänskliga aktiviteter som stadsbyggnad, skogsavverkning och jordbruk förändrar landskapet. Genom exempel och diskussioner skapas medvetenhet om både problem och möjligheter för påverkan på naturen.

Lektion 6

Avslutande lektion handlar om hållbar utveckling och hur vi kan arbeta för att minimera negativ påverkan. Eleverna får arbeta med case och förslag på åtgärder för att skydda och återställa landskapet.

Lektion	Centralt innehåll (Lgr22)	Betygskriterium E
5-6	Människans påverkan på miljön och landskapet samt åtgärder för hållbarhet	Eleven kan ge exempel på och beskriva mänsklig påverkan på natur och landskap med grundläggande förståelse för hållbar utveckling.

Lgr22, Geografi, Åk 4-6

Tidslinje för teman och veckor:

- v.29: Jordens uppbyggnad och endogena krafter
- v.30: Vulkaner och jordbävningar
- v.31: Exogena krafter: vittring och erosion
- v.32: Floder och landskapsformande processer
- v.33: Människans påverkan på landskapet
- v.34: Hållbarhet och återhämtning i landskapet

Tags: [Planering](#)